

Příloha č. 5 Analýza strategických dokumentů (RVP PV a RVP ZV) vzhledem k výstupům dětí a žáků vztahujícím se k předčtenářským dovednostem a čtenářské gramotnosti

Mateřské a základní školy, včetně nižších ročníků víceletého gymnázia

Použité dokumenty:

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání platný od 1. 9. 2005
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) po úpravě, platný od 1. 9. 2007

**Tabulka P14 Analýza RVP pro PV vzhledem k výskytu výstupů vztahujících se
k přečtenářským dovednostem**

Klíčové kompetence	Dítě ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní.
	Dítě dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.).
Vzdělávací oblast: Dítě a jeho psychika	Dítě rozvíjí řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváří pojmy, mluvní projev, vyjadřování).
	Dítě rozvíjí komunikativní dovednosti (verbální i neverbální) a kultivovaný projev.
	Dítě si osvojuje některé poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení i psaní, rozvíjí zájem o psanou podobu jazyka.
Vzdělávací oblast: Dítě a společnost	Dítě se seznamuje se světem lidí, kultury a umění, osvojuje si základní poznatky o prostředí, v němž žije.
	Dítě si vytvoří základy pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvíjí dovednosti umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat.
	Dítě rozvíjí společenský i estetického vkus.

Tabulka P15 Analýza RVP pro ZV vzhledem k výskytu výstupů vztahujících se k čtenářské gramotnosti

Klíčové kompetence	
- k učení	Žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.
- k řešení problému	Žák vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému.
- komunikativní	Žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení do společenského dění.
	Žák využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
	Žák čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti. Dokáže si vybrat text k četbě a svůj výběr zdůvodní, čte se zájmem.
I. stupeň ZŠ	
I. období	
Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Žák čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
	Žák porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.
	Žák správně spojuje písmena i slabiky.
	Žák seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.
	Žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku.
	Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu.
	Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších.
	Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.
	Žák porovnává významy slov a třídí slova podle zobecněného významu.
	Žák k pochopení obsahového vztahu mezi větami využívá mj. toho, že rozumí spojovacím výrazům.)
	Žák rozumí pragmatickým funkcím vět.

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Žák čte čísla do 1000.
	Žák řeší úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.
	Žák doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel.
Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy.
Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (line, tvary, objemy, barvy, objekty). Porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ.
II. období	
Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.
	Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.
	Žák posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.
	Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a podstatná fakta sdělení odliší od těch nepodstatných.
	Žák rozpoznává manipulativní komunikaci (v TV reklamně apod.)
	Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti.
	Na pozadí synonymní řady či paralelních možností žák rozpozná, jakou speciální informaci nese konkrétní zvolené slovo (výraz) právě v tomto kontextu – příklad: pecen / bochník).
	Žák rozumí různým příznakům slov, např. co se spisovnosti týče, a rozumí tomu, proč autor použil slovo nesoucí nějaký příznak, u nespisovnosti např. „je nevzdělaný“, „chce dát najevo odlehčenost, přirozenost“, „charakterizuje tak postavu“ atd.).
	Žák vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty. (Je důležité, aby rozpoznal přísuzování – predikaci, s přihlédnutím k významu této dovednosti v komunikaci a ve čtenářství.)
	Žák odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.
	Žák užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.
	Žák vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.
	Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.

	Žák rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů.
	Žák při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.
Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Žák vyhledává, vyhodnocuje a třídí data, porovnává soubory dat.
	Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.
Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	Žák vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích.
Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Žák rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.
Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
II. stupeň	
Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Žák se odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.
	Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru.
	Žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
	Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.
	Žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů. Žák tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
	Žák rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh. Žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami.
	Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.

	Žák rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora.
	Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.
	Žák rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.
	Žák rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci.
	Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.
Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Žák vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data.
	Žák porovnává soubory dat.
	Žák vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem.
	Žák určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa).
Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	Žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost.
Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Žák se orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.
Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Žák se orientuje v periodické soustavě chemických prvků.
	Žák přečte chemické rovnice.
Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.
Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Žák sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model.